

รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างกฎกระทรวงกำหนดส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งและการออกใบรับรอง และอัตราค่าธรรมเนียม พ.ศ.

กฎหมายใหม่

แก้ไข/ปรับปรุง

ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอร่างกฎหมาย กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในด้าน ๖ การบริหารราชการแผ่นดิน การปรับปรุงกฎระเบียบ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน

เพื่อให้กฎหมายมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล นำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำ และเอื้อต่อการพัฒนา ไม่เลือกปฏิบัติ สามารถอำนวยความสะดวก ในการดำเนินงาน การสร้างการรับรู้และความเข้าใจในข้อกฎหมายและบังคับใช้กฎหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ

สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศในด้านสาธารณสุข

การปฏิรูปที่ ๗ การสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรค และด้านสาธารณสุข (ฉบับปรับปรุง) กิจกรรมปฏิรูปที่ ๒ การปฏิรูปเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการสร้างเสริมสุขภาพ ความรอบรู้ด้านสุขภาพ การป้องกันและดูแลรักษาโรคไม่ติดต่อสำหรับ ประชาชนและผู้ป่วย

ส่วนที่ ๑

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร

ปัจจุบันมีกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งบัญญัติเกี่ยวกับมาตรฐานส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบ และการแจ้ง

รายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบ แต่บทบัญญัติหลายประการไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและยังไม่สอดคล้องกับกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก (WHO Framework Convention on Tobacco Control: WHO FCTC) ซึ่งประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นรัฐภาคีภายใต้กรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก เป็นผลให้มีพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยต้องกำหนดมาตรการในการควบคุมยาสูบให้สอดคล้องกับกรอบอนุสัญญาดังกล่าว

ด้วยปัจจุบันในกระบวนการผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบมีการใส่สารที่ใช้ในการปรุงแต่ง (Additives) มากมายหลายชนิด ซึ่งก่อให้เกิดการเสพติดผลิตภัณฑ์ยาสูบเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ การใส่สารที่ใช้ในการปรุงแต่ง ทั้งสารที่ทำให้เกิดรสชาติหรือกลิ่น สารที่ทำให้เกิดสี สารที่ทำให้เข้าใจว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบมีประโยชน์ต่อสุขภาพหรือลดอันตรายต่อสุขภาพ สารที่ทำให้เข้าใจว่าเพิ่มพลังงานและความมีชีวิตชีวา หรือสารที่ทำให้เกิดรสหวาน ความหวานทุกชนิดในบุหรี่ซิการ์และบุรี่ซิการ์ล้วนเป็นสาเหตุทำให้เกิดความง่วงหรือตึงตืดเด็ก เยาวชนและนักสูบบุหรี่ใหม่ให้เริ่มบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ อีกทั้งสารที่ใช้ในการปรุงแต่งบางชนิดทำให้ก่อมีอาการชา ผู้บริโภคจึงไม่รู้สึกระคายเคืองจากควันบุหรี่ ทำให้เสพติดบุหรี่หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบได้ง่าย ส่งผลทำให้อัตราการบริโภคบุรี่หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบเพิ่มขึ้น^{๑๒} อีกทั้งการใส่สารที่ใช้ในการปรุงแต่ง ซึ่งก่อให้เกิดการเสพติดผลิตภัณฑ์ยาสูบเพิ่มขึ้น ยังทำให้การเลิกบุรี่ยากขึ้น หรือเลิกบุรี่ไม่ได้ รวมถึงหากไม่มีการควบคุมส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ สารที่ใช้ในการปรุงแต่งซึ่งใส่ในผลิตภัณฑ์ยาสูบจะเป็นอุปสรรคต่อความพยายามในการเลิกบุรี่ด้วย ประกอบกับสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบทำให้เกิดสารเคมีมากกว่า ๗,๐๐๐ ชนิดซึ่งสารหลายชนิดส่งผลต่อการทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ภายในร่างกาย และมีมากกว่า ๗๐ ชนิด ที่เป็นสารก่อมะเร็ง จะเห็นได้ว่าสารเหล่านี้เป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน ทั้งผู้สูบบุหรี่และผู้ไม่สูบบุหรี่ และอัตราการบริโภคบุรี่หรือผลิตภัณฑ์ยาสูบที่เพิ่มขึ้น ย่อมก่อให้เกิดความสูญเสียเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายทั้งด้านสุขภาพ และเศรษฐกิจอย่างมหาศาล^{๑๓}

^๑ World Health Organization. 2016. *Advisory note: banning menthol in tobacco products: WHO study Group on Tobacco Product Regulation (TobReg)* ; Available from: <https://www.who.int/publications/i/item/advisory-note-banning-menthol-in-tobacco-products-who-study-group-on-tobacco-product-regulation>

^๒ World Health Organization. 2018. *Case studies for regulatory approaches to tobacco products: menthol in tobacco products*. Available from: <https://www.who.int/publications/i/item/case-studies-for-regulatory-approaches-to-tobacco-products-menthol-in-tobacco-products>

^๓ U.S. Department of Health and Human Services. *The Health Consequences of Smoking—50 Years of Progress: A Report of the Surgeon General*. Atlanta: U.S. Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and Prevention, National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion, Office on Smoking and Health, 2014.

ดังนั้น แนวปฏิบัติข้อ ๙ และข้อ ๑๐ ว่าด้วยเรื่องการควบคุมและเปิดเผยส่วนประกอบที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบของกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก^๔ จึงกำหนดให้รัฐภาคีจะต้องดำเนินมาตรการตามแนวปฏิบัติข้อ ๙ อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อทดสอบและการวัดส่วนประกอบและสารที่ปล่อยออกมาของผลิตภัณฑ์ยาสูบ และเพื่อจัดทำข้อบังคับเกี่ยวกับส่วนประกอบและสารที่ปล่อยออกมาเหล่านี้ รัฐภาคีควรพิจารณาให้หน่วยงานที่รับผิดชอบเรื่องการควบคุมยาสูบ มีหน้าที่ให้ความเห็นชอบการรับรองและการดำเนินงานตามมาตรการที่กล่าวถึงข้างต้น แต่กฎกระทรวงดังกล่าวไม่ได้กำหนดว่าสารที่ใช้ในการปรุงแต่งชนิดใดเป็นสารต้องห้ามซึ่งส่งผลกระทบต่อเสถียรภาพผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน และไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์การควบคุมปริมาณของสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบไว้ อีกทั้งแนวปฏิบัติของข้อ ๙ และข้อ ๑๐ ยังกำหนดให้รัฐภาคีดำเนินการให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบต่อหน่วยงานของรัฐ รวมถึงเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับส่วนประกอบที่เป็นพิษและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบต่อสาธารณชน ซึ่งกฎกระทรวงดังกล่าวไม่ได้กำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าว กระทรวงสาธารณสุขจึงไม่สามารถเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อสาธารณชนได้

นอกจากนี้ แนวปฏิบัติของข้อ ๙ และข้อ ๑๐ กำหนดให้รัฐภาคีควรดำเนินการเก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบเพื่อไปตรวจสอบในห้องปฏิบัติการ ว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบดังกล่าวเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ และเพื่อลดภาระด้านงบประมาณของภาครัฐ จึงควรกำหนดให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยรัฐภาคีสามารถจัดหาเงินทุนสำหรับการดำเนินการตามแนวปฏิบัติของข้อ ๙ และข้อ ๑๐ ได้จากการพิจารณาเรียกเก็บค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ภาษียาสูบเฉพาะ (Designated tobacco taxes) ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตในการผลิตหรือการนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ (Tobacco manufacturing and/or importing licensing fees) และค่าธรรมเนียมการจดทะเบียนผลิตภัณฑ์ยาสูบ (Tobacco product registration fees) เป็นต้น ซึ่งกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ได้กำหนดให้เรียกเก็บค่าธรรมเนียมใบรับรองการจดทะเบียนส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ

^๔ WHO – FCTC. *Partial guidelines for implementation of Articles 9 and 10*; Available from:

https://www.who.int/fctc/treaty_instruments/article_9and10/en/

และสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบ เพื่อใช้เป็นงบประมาณในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ

๑.๒ เหตุใดรัฐจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้

เนื่องจากการควบคุมส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ เป็นกรณีที่ต้องจำกัดเสรีภาพในการประกอบอาชีพของผู้ผลิตและผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ยิกาแรตและบุหรี่ยิการ์ รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบซึ่งส่งผลต่อการเสพติดผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน อาจจะกระทบต่อสิทธิในข้อมูลความลับทางการค้าของผู้ผลิตและผู้นำเข้าดังกล่าวเฉพาะในกรณีที่ต้องคุ้มครองสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของประชาชนเท่านั้น ทั้งนี้ จะไม่เป็นการเปิดเผยสูตรการผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบของผู้ประกอบการแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม ภาครัฐมีหน้าที่ต้องคุ้มครองสุขภาพอนามัยของประชาชนซึ่งเป็นประโยชน์สาธารณะ และต้องกำหนดมาตรการควบคุมยาสูบของประเทศไทยให้สอดคล้องกับกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลกที่ประเทศไทยเป็นรัฐภาคี เพื่อลดอัตราการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ ลดอัตราการเกิดโรคและการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรโดยมีสาเหตุมาจากผลิตภัณฑ์ยาสูบ จึงจำเป็นต้องออกร่างกฎกระทรวงฉบับนี้ เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการควบคุมตรวจสอบ และเปิดเผยส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบซึ่งส่งผลต่อการเสพติดผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน

นอกจากนี้ ภาครัฐก็ย่อมดำเนินธุรกิจโดยแสวงหาผลกำไรเป็นหลัก ทำให้การตัดสินใจผลิตและนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบใด ไม่ว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบนั้นจะมีส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบเป็นอย่างไร หรือจะมีสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบในปริมาณเท่าใด ย่อมเป็นไปได้โดยคำนึงถึงผลกำไรที่ภาครัฐจะได้รับเป็นสำคัญ โดยอาจจะละเลยต่อผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสุขภาพของประชาชน เพราะหากอัตราการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบเพิ่มขึ้น ภาครัฐก็จะมีโอกาสในการสร้างผลกำไรที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น ภาครัฐจึงจำเป็นต้องแทรกแซงเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการตรวจสอบและเปิดเผยรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบ อันนำไปสู่การลดอัตราการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ ลดอัตราการเกิดโรคและการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรโดยมีสาเหตุมาจากผลิตภัณฑ์ยาสูบ เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่ดีขึ้น

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

เพื่อควบคุมและตรวจสอบส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ และเพื่อเปิดเผยส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ส่งผลต่อสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของประชาชนให้เป็นไปตามแนวปฏิบัติของข้อ ๙ และข้อ ๑๐ ว่าด้วยเรื่องการควบคุมและเปิดเผยส่วนประกอบที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบของกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก และมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐

๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันคืออะไร

ปัจจุบันมีการบังคับใช้กฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ซึ่งกำหนดเกี่ยวกับมาตรฐานส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบ และการแจ้งรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบ แต่บทบัญญัติหลายประการไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและยังไม่สอดคล้องกับกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถดำเนินการควบคุม ตรวจสอบ และเปิดเผยรายการส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและแนวปฏิบัติของข้อ ๙ และข้อ ๑๐ ว่าด้วยเรื่องการควบคุมและเปิดเผยส่วนประกอบที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบตามกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก ประกอบกับไม่มีวิธีการอื่นใดนอกเหนือจากการดำเนินการข้างต้น ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องออกร่างกฎกระทรวงฉบับนี้ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ เพื่อควบคุมและตรวจสอบส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ และเพื่อเปิดเผยส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ส่งผลต่อสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของประชาชนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและเป็นไปตามแนวปฏิบัติของข้อ ๙ และข้อ ๑๐ ว่าด้วยเรื่องการควบคุมและเปิดเผยส่วนประกอบที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบของกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก

๓.๒ ต่างประเทศแก้ปัญหาอย่างไร (ถ้ามี) และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับ
สังคมไทยหรือไม่ อย่างไร

ปัจจุบันหลายประเทศทั่วโลกมีการกำหนดกฎระเบียบเกี่ยวกับการควบคุมและตรวจสอบ
ส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ รวมทั้ง
การเปิดเผยส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ ให้สอดคล้อง
ตามแนวปฏิบัติของข้อ ๙ และข้อ ๑๐ ว่าด้วยเรื่องการควบคุมและเปิดเผยส่วนประกอบที่ใช้ในการ
ผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบของกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก^๔ โดยมี
รายละเอียด ดังนี้

๑) กำหนดให้มีการควบคุมส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ เช่น การห้ามหรือการควบคุม
สารที่ใช้ในการปรุงแต่ง (Additives) หรือสารที่ทำให้เกิดรสชาติหรือกลิ่นอันอาจจูงใจหรือดึงดูด
ให้บริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบหรืออาจทำให้การบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบง่ายขึ้น สารที่ทำให้เกิดสีอันอาจจูงใจ
หรือดึงดูดให้บริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ ในผลิตภัณฑ์ยาสูบ ในควัน หรือในไอระเหยที่เกิดจากการบริโภค
ผลิตภัณฑ์ยาสูบ สารที่ทำให้เข้าใจว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบมีประโยชน์ต่อสุขภาพ หรือลดอันตรายต่อสุขภาพ
สารที่ทำให้เข้าใจว่าเพิ่มพลังงานและความมีชีวิตชีวา หรือสารที่ทำให้เกิดรสหวาน ความหวานทุกชนิด
ยกเว้นน้ำตาลที่ใช้เพื่อทดแทนน้ำตาลตามธรรมชาติที่สูญเสียไปในกระบวนการผลิต จำนวน ๑๐๔ ประเทศ
หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๗

๒) กำหนดให้มีการควบคุมสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ
เช่น การควบคุมหรือให้รายงานปริมาณทาร์ นิโคติน และคาร์บอนมอนอกไซด์ จำนวน ๘๘ ประเทศ
หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๙

๓) กำหนดให้มีการทดสอบและวัดปริมาณสารต่างๆ ที่อยู่ในผลิตภัณฑ์ยาสูบ จำนวน
๘๗ ประเทศ หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๘

๔) กำหนดให้มีการทดสอบและวัดปริมาณสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบ
ผลิตภัณฑ์ยาสูบ จำนวน ๘๘ ประเทศ หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๙

๕) กำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลต่อเจ้าหน้าที่ภาครัฐเกี่ยวกับรายละเอียดของผลิตภัณฑ์
ยาสูบ จำนวน ๑๒๔ ประเทศ หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๙

๖) กำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลต่อเจ้าหน้าที่ภาครัฐเกี่ยวกับสารที่เกิดจากการเผาไหม้
ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ จำนวน ๑๑๐ ประเทศ หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๙

^๔ WHO Framework Convention on Tobacco Control DGO. 2021. 2021 global progress report on implementation
of the WHO Framework Convention on Tobacco Control ; Available from:
<https://fctc.who.int/publications/i/item/9789240041769>

๗) กำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนเกี่ยวกับรายละเอียดของผลิตภัณฑ์ยาสูบ จำนวน ๑๐๒ ประเทศ หรือคิดเป็นร้อยละ ๕๖

๘) กำหนดให้มีการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชนเกี่ยวกับสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ จำนวน ๘๕ ประเทศ หรือคิดเป็นร้อยละ ๔๗

นอกจากนี้ หลายประเทศมีการควบคุมส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ และเรียกเก็บค่าธรรมเนียมใบรับรอง โดยกำหนดให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ เพื่อเป็นการยกระดับการคุ้มครองสุขภาพอนามัยของประชาชน หน่วยงานภาครัฐมีหน้าที่ในการควบคุมสารประกอบที่อยู่ในผลิตภัณฑ์ยาสูบและบังคับใช้กฎหมายให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด รวมถึงการติดตามและเฝ้าระวังเกี่ยวกับส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบ ดำเนินการตรวจสอบ (Audit) ส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบรายงาน โดยลงพื้นที่เก็บตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบจากแหล่งผลิตเพื่อนำตัวอย่างดังกล่าวไปทดสอบและวัดส่วนประกอบหรือสารที่ใช้ในการปรุงแต่งและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบจากห้องปฏิบัติการที่ได้รับการรับรองตามที่รัฐกำหนด อันนำไปสู่การจัดทำและพัฒนานโยบาย กฎหมาย มาตรการและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ รวมถึงการเปิดเผยข้อมูลของส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบ และสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบต่อหน่วยงานของรัฐและสาธารณชนต่อไป

ดังนั้น หลายประเทศรวมถึงประเทศไทย จึงมีหลักการและรูปแบบในการดำเนินการควบคุมและตรวจสอบส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ และการเปิดเผยส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบที่คล้ายคลึงกัน แต่จะแตกต่างกันในรายละเอียดตามบริบทของแต่ละประเทศ

๔. การรับฟังความคิดเห็น

- ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว
- ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

ร่างกฎหมายนี้มีความสัมพันธ์หรือใกล้เคียงกับกฎหมายอื่นหรือไม่ อย่างไร

- ไม่มี เนื่องจากการควบคุม ตรวจสอบ และเปิดเผยรายการส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ยาสูบ ไม่มีกฎเกณฑ์ใดกำหนดไว้ และไม่มีหน่วยงานอื่นใด นอกจากกรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข เป็นผู้รับผิดชอบ และแม้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าจะต้องดำเนินการขออนุญาตนำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบจากกรมศุลกากรโดยการยื่นใบรับรองตามร่างกฎกระทรวงฉบับนี้ประกอบ หรือดำเนินการเสียภาษียาสูบต่อกรมสรรพสามิต แต่ก็เป็นกรดำเนินการตามกฎหมายของกรมศุลกากรและกรมสรรพสามิต ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการควบคุม ตรวจสอบ และเปิดเผยรายการส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบตามร่างกฎกระทรวงฉบับนี้

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไรแก่ใครบ้าง

ผู้ผลิตและผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ยิกาแรตและบุหรี่ยิการ์ เพื่อขายในราชอาณาจักร มีเสรีภาพในการประกอบอาชีพตามที่มาตรา ๔๐ แห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ บัญญัติรับรองไว้ แต่ภาครัฐสามารถจำกัดเสรีภาพดังกล่าว โดยอาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายได้เท่าที่จำเป็นและพอสมควรแก่เหตุ ซึ่งร่างกฎกระทรวงฉบับนี้มีบทบัญญัติที่จำกัดเสรีภาพดังกล่าวโดยมีมาตรการควบคุมส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ ส่งผลให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ยิกาแรตและบุหรี่ยิการ์ เพื่อขายในราชอาณาจักร ได้รับผลกระทบจากมาตรการตามร่างกฎกระทรวงฉบับนี้อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เนื่องจากผู้ผลิตและผู้นำเข้าบางรายอาจต้องปรับตัวเพื่อปฏิบัติตามมาตรการภายใต้ร่างกฎกระทรวงฉบับนี้ เช่น การปรับเปลี่ยนส่วนประกอบในการผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบบางชนิดหรือซื้อวัตถุดิบ เพื่อไม่ให้มีสารที่ใช้ในการปรุงแต่งตามที่กฎหมายกำหนดห้ามไว้ หรือเพื่อไม่ให้ปริมาณสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบเกินปริมาณที่กฎหมายกำหนด ซึ่งเป็นการปรับตัวในระยะแรกเท่านั้น นอกจากนี้ ผู้ผลิตและผู้นำเข้ายังมีภาระในการชำระค่าธรรมเนียมใบรับรอง ซึ่งก่อให้เกิดต้นทุนในการประกอบกิจการเพิ่มขึ้น เนื่องจากกฎกระทรวง (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๓๕ ไม่ได้กำหนดให้บุคคลดังกล่าวชำระค่าธรรมเนียมใบรับรอง แต่โดยที่พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้กำหนดค่าธรรมเนียมใบรับรองไว้ โดยให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขในฐานะผู้รักษาการตามกฎหมายกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมดังกล่าวไว้ในกฎกระทรวง ไม่เกินที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ ประกอบกับแนวปฏิบัติของข้อ ๙ และข้อ ๑๐ ของกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก

ได้กำหนดหน้าที่ให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกิดจากกระบวนการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ยาสูบด้วย ดังนั้นร่างกฎกระทรวงฉบับนี้จึงกำหนดให้บุคคลดังกล่าวต้องชำระค่าธรรมเนียมใบรับรอง เพื่อให้ภาครัฐนำมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในกระบวนการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ยาสูบว่าเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ โดยไม่เป็นการที่รัฐหารายได้เพิ่มเติมจากค่าธรรมเนียมใบรับรองดังกล่าว ซึ่งเป็นการตรวจสอบเพื่อคุ้มครองสุขภาพของประชาชนในฐานะผู้บริโภค แต่ผลกระทบดังกล่าวเป็นไปเท่าที่จำเป็นและไม่ก่อให้เกิดความยุ่งยากหรือภาระเกินสมควรแก่บุคคลดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาถึงประโยชน์ที่ประชาชนและสังคมจะได้รับ และงบประมาณที่รัฐจะต้องสูญเสียไปเพื่อดูแลรักษาผู้ป่วยที่มีสาเหตุมาจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบหรือได้รับผลกระทบจากควันบุหรี่ที่เกิดจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ เปรียบเทียบกับภาระและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้ผลิตและผู้นำเข้าบางรายที่อาจจะต้องปรับตัว ย่อมมีความคุ้มค่าที่รัฐจะดำเนินการเพื่อปกป้องคุ้มครองสุขภาพของประชาชนและลดการใช้งบประมาณจำนวนมหาศาลที่รัฐต้องใช้ในการดูแลรักษาผู้ป่วยที่เกิดจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ อีกทั้งมาตรการเหล่านี้มีวัตถุประสงค์ชัดเจน มุ่งหมายเพื่อให้เกิดผลดีหรือประโยชน์ต่อสาธารณะในการคุ้มครองสุขภาพอนามัยของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อเป็นการป้องกันเด็กและเยาวชนจากการเสพติดผลิตภัณฑ์ยาสูบ ผลดีดังกล่าวจึงมีประโยชน์ต่อสาธารณะมากกว่าค่าใช้จ่ายของผู้ผลิตและผู้นำเข้าที่สูญเสียไปในการปรับตัว เช่นนี้จึงย่อมไม่เป็นการสร้างภาระเกินสมควรแก่เหตุให้แก่บุคคลดังกล่าวแต่อย่างใด

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก้อั้ว คุ้มครอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร

ร่างกฎกระทรวงฉบับนี้ ไม่ได้มีผลใช้บังคับทันทีที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่มีการกำหนดระยะเวลาเพื่อให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าได้ปรับตัวเพื่อปฏิบัติตามมาตรการภายใต้ร่างกฎกระทรวงฉบับนี้ ซึ่งจะมีผลใช้บังคับเมื่อพ้น ๑๘๐ วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา นอกจากนี้ เมื่อร่างกฎกระทรวงฉบับนี้มีผลใช้บังคับแล้ว ได้มีการผ่อนผันระยะเวลาในการบังคับใช้กฎหมายในบางเรื่อง โดยภายในระยะเวลา ๓ ปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ยกเว้นการที่ต้องปฏิบัติตามในเรื่องการใช้สารที่ใช้ในการปรุงแต่งตามกฎกระทรวงนี้ และภายในระยะเวลา ๔ ปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ ให้ยกเว้นการที่ต้องปฏิบัติตามในเรื่องการควบคุมปริมาณสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบตามกฎกระทรวงนี้

๖.๓ กฎนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

ร่างกฎกระทรวงฉบับนี้ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากแก่ประชาชน ทั้งผู้สูบบุหรี่และผู้ไม่สูบบุหรี่ โดยเฉพาะการลดจำนวนเยาวชนที่จะเข้ามาเป็นนักสูบหน้าใหม่ รวมทั้งทำให้ผู้ที่สูบบุหรี่เลิกสูบง่ายขึ้น เนื่องจากการควบคุมและตรวจสอบส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบที่เป็นอันตราย จะทำให้สุขภาพของประชาชนทุกคนในสังคมได้รับความคุ้มครองที่ดีขึ้นตามที่นานาประเทศได้มีการดำเนินการ ซึ่งถือเป็นประโยชน์

สาธารณสุข และก่อให้เกิดประโยชน์ในระยะยาวต่อการคุ้มครองสุขภาพอนามัยของประชาชน เพราะเป็นการลดความเสี่ยงในการเกิดโรคที่มีสาเหตุมาจากผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยจากรายงาน การประเมินผลกระทบของการห้ามบุหรี่ยที่มีการเติมสารที่ใช้ในการปรุงแต่งต่อการเลิกบุหรี่ และพฤติกรรมการสูบบุหรี่ในแคนาดา ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๙ – ๒๕๖๑ พบว่าการห้ามเติมสารที่ใช้ ในการปรุงแต่งมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับอัตราการพยายามเลิกบุหรี่ยที่สูงขึ้น และการเลิกบุหรี่ย ที่ประสบความสำเร็จ^{๖๗} นอกจากนี้ เมื่อสุขภาพของประชาชนดีขึ้น รัฐก็จะประหยัดงบประมาณ ในการรักษาพยาบาลผู้ป่วยจากโรคที่เกิดขึ้นจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ อันเป็นประโยชน์ต่อ ประเทศชาติ

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย อย่างไร และมีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกหรือลดขั้นตอนและค่าใช้จ่าย ในการดำเนินการหรือไม่

ร่างกฎกระทรวงฉบับนี้ กำหนดระยะเวลาให้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้น ๑๘๐ วันนับแต่ วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา อีกทั้งกำหนดระยะเวลา ๓ ปีนับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ สำหรับยกเว้นการปฏิบัติตามร่างกฎกระทรวงนี้ในเรื่องสารที่ใช้ในการปรุงแต่ง และระยะเวลา ๔ ปี นับแต่วันที่กฎกระทรวงนี้ใช้บังคับ สำหรับยกเว้นการปฏิบัติตามร่างกฎกระทรวงนี้ในเรื่องการควบคุม สารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ เพื่อให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบ ประเภทบุหรี่ยิกาแรตและบุหรี่ยิการ์ปรีตตัวเพื่อปฏิบัติตามกฎหมาย อย่างไรก็ตาม กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข จะดำเนินการชี้แจง สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ และสร้างกลไกให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้า ผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ยิกาแรตและบุหรี่ยิการ์ปรีตตัวที่จะขายในราชอาณาจักร มีความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติตามกฎหมายได้ถูกต้องอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งจะจัดทำแนวทาง คำแนะนำให้แก่ พนักงานเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ตามร่างกฎกระทรวงฉบับนี้

^{๖๗} Janet Chung-Hall, et al. 2020. *Evaluating the impact of menthol cigarette bans on cessation and smoking behaviours in Canada: longitudinal findings from the Canadian arm of the 2016–2018 ITC Four Country Smoking and Vaping Surveys*; Available from: <https://tobaccocontrol.bmj.com/content/early/2021/03/31/tobaccocontrol-2020-056259>

^{๖๘} Michael O Chaiton, et al. 2020. *Ban on menthol-flavoured tobacco products predicts cigarette cessation at 1 year : a population cohort study*; Available from: <https://tobaccocontrol.bmj.com/content/29/3/341>

นอกจากนี้ มีการกำหนดให้การดำเนินการตามร่างกฎกระทรวงฉบับนี้สามารถใช้วิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ได้ตั้งแต่กระบวนการยื่นคำขอ การออกใบรับรอง การแก้ไขเปลี่ยนแปลงใบรับรอง และการออกใบแทนใบรับรอง เพื่อให้สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๔ รวมถึงจะมีการชี้แจง สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องรับทราบเป็นการทั่วไป ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่สามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและไม่สร้างภาระให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร
กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข มีแนวทางในการชี้แจง สื่อสาร ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติตามร่างกฎกระทรวงฉบับนี้ ผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบหรือวิธีการอื่นใดที่สามารถเข้าถึงได้โดยสะดวก ทั้งก่อนและหลังร่างกฎกระทรวงฉบับนี้มีผลใช้บังคับอย่างต่อเนื่อง

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายในระยะ ๓ ปีแรก เป็นจำนวน.....บาท อัตราค่าจ้างที่ต้องใช้.....อัตรา
อัตราค่าจ้างที่มีอยู่แล้ว.....อัตรา อัตราค่าจ้างที่ต้องเพิ่มขึ้น.....อัตรา
การดำเนินการตามร่างกฎกระทรวงฉบับนี้ใช้งบประมาณในการดำเนินการตามปกติของหน่วยงาน โดยไม่ได้สร้างกรอบอัตราค่าจ้างเพิ่มหรือต้องมีการปรับโครงสร้างองค์กรเพิ่มเติมแต่อย่างใด จึงไม่ส่งผลกระทบต่องบประมาณในเรื่องดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการเพื่อตรวจสอบผลิตภัณฑ์ยาสูบว่าเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ จำเป็นที่จะต้องจัดเก็บค่าธรรมเนียมใบรับรองเต็มอัตราที่พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนด เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในกระบวนการรับแจ้ง การออกใบรับรอง และการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ยาสูบตามที่มาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ กำหนด ซึ่งมีประมาณการต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่สำคัญ ดังนี้

(๑) ค่าตรวจวิเคราะห์ส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบจากห้องปฏิบัติการในต่างประเทศ เนื่องจากประเทศไทยไม่มีห้องปฏิบัติการสำหรับการตรวจวิเคราะห์ส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ จึงจำเป็นต้องส่งตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบในแต่ละชื่อตราหรือชื่อรุ่นย่อยไปตรวจวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการของต่างประเทศ ซึ่งจากการสืบค้นข้อมูลค่าใช้จ่ายในการตรวจวิเคราะห์โดยประมาณ พบว่ามีค่าใช้จ่าย ๓๐,๐๐๐ บาท ต่อตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบ ๑ ชื่อตราหรือชื่อรุ่นย่อยจากแต่ละแหล่ง ทั้งนี้ ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ต้องส่งตรวจวิเคราะห์ จะต้องได้มาจาก ๓ แหล่ง คือ ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบจากผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบจากคลังสินค้า และตัวอย่าง

ผลิตภัณฑ์ยาสูบจากผู้ขายปลีก จึงมีค่าใช้จ่ายโดยรวม ประมาณ ๙๐,๐๐๐ บาท ต่อการตรวจวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์ยาสูบ ๑ ซื้ตราหรือซื้ร่นย่อย

(๒) ค่าขนส่งตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบเพื่อไปตรวจวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการของต่างประเทศ ซึ่งค่าขนส่งขึ้นอยู่กับประเทศปลายทางที่จะส่งตัวอย่างผลิตภัณฑ์ยาสูบไปตรวจวิเคราะห์ ดังนั้น เมื่อพิจารณาการกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมใบรับรอง จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งใบรับรองมีอายุ ๓ ปี จะเห็นได้ว่า ค่าใช้จ่ายข้างต้นสูงกว่าอัตราค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจากผู้ผลิตและผู้นำเข้า อีกทั้งรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์ยาสูบของผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าในแต่ละปีมีมูลค่าที่สูงกว่าค่าธรรมเนียมใบรับรองที่ผู้ผลิตและผู้นำเข้าต้องชำระให้แก่ภาครัฐ

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

ร่างกฎกระทรวงฉบับนี้กำหนดห้ามเติมสารที่ใช้ในการปรุงแต่งและควบคุมปริมาณสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ เนื่องจากเป็นมาตรการที่จำเป็นเพื่อคุ้มครองสุขภาพอนามัยของประชาชนให้ดีขึ้น ซึ่งอาจส่งผลต่อการลดอัตราการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยหากไม่มีการห้ามเติมสารที่ใช้ในการปรุงแต่งและควบคุมปริมาณสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบนั้น อัตราการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบจะไม่ลดลงตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ อีกทั้งยังส่งผลให้รัฐต้องสูญเสียเงินจำนวนมหาศาลไปกับการรักษาโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่ โดยข้อมูลจากการศึกษาวิจัยในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ พบว่า ค่าใช้จ่ายจากการรักษาโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่มีมากถึง ๘๗,๒๕๐ ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ ๐.๕๖ ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) นอกจากนี้ ยังไม่รวมถึงมูลค่าความสูญเสียที่เกิดจากผลิตภาพที่ลดลงจากการเจ็บป่วยและเสียชีวิตก่อนเวลา (Productivity Lost) และมูลค่าความสูญเสียจากความทุกข์ทรมานและชีวิตแต่ละชีวิตที่สูญเสียไปก่อนเวลาอันควรจากโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่^๔ ดังนั้น เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า มูลค่าผลประโยชน์ที่รัฐจะสูญเสียไปบ้าง เป็นสัดส่วนที่น้อยกว่าเมื่อเทียบกับมูลค่าความสูญเสียที่เกิดจากการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบดังกล่าว

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม

ร่างกฎกระทรวงฉบับนี้เป็นการควบคุมส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิตบุหรี่ยีกาแรตและบุหรี่ยีการ์ซึ่งผู้ผลิตและผู้นำเข้าเป็นผู้ประกอบการรายใหญ่ที่สามารถปรับตัวเพื่อดำเนินการตามร่างกฎกระทรวง

^๔ ธันชนันท์ โทมัสไพศาล. 2562. การประเมินต้นทุนผลกระทบทางเศรษฐศาสตร์ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากการสูบบุหรี่ในประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2560. สืบค้นจาก <https://resourcecenter.thaihealth.or.th/media/KNZG>

ฉบับนี้ได้ รวมทั้งไม่มีผลกระทบโดยตรงต่อเกษตรกรชาวไร่ยาสูบซึ่งเป็นผู้ประกอบกิจการต้นน้ำแต่อย่างใด

๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

การควบคุมและตรวจสอบส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ จะช่วยลดอัตราการเกิดโรคและการเสียชีวิตก่อนวัยอันควรโดยมีสาเหตุมาจากผลิตภัณฑ์ยาสูบ รวมถึงช่วยลดความน่าสนใจของผลิตภัณฑ์ยาสูบ ลดภาวะเสพติด และลดความเป็นพิษและอันตรายของผลิตภัณฑ์ยาสูบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำให้ผลิตภัณฑ์ยาสูบไม่เป็นที่จูงใจหรือดึงดูดเด็ก เยาวชนและนักสูบหน้าใหม่ให้เริ่มบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ ทั้งนี้ หากผลิตภัณฑ์ยาสูบไม่เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขต้องออกคำสั่งห้ามขาย ห้ามนำเข้า หรือให้ทำลายผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ผลิตหรือนำเข้านั้น เพื่อคุ้มครองสุขภาพของประชาชนในฐานะผู้บริโภค นอกจากนี้การเปิดเผยส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบที่ส่งผลต่อสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยของประชาชน จะทำให้ประชาชนได้รับทราบถึงโทษและพิษภัยจากส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ เพื่อประกอบการตัดสินใจในการลด ละ เลิกการบริโภคผลิตภัณฑ์ยาสูบ

๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

ร่างกฎกระทรวงฉบับนี้สอดคล้องกับมาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. ๒๕๖๐ และกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก และแนวปฏิบัติข้อ ๙ และข้อ ๑๐ ว่าด้วยเรื่องการควบคุมและเปิดเผยส่วนประกอบที่ใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์ยาสูบตามกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลก รวมถึงเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals–SDGs) ข้อ ๓ การสร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัย (Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages) เป้าประสงค์ย่อยที่ ๓.a เพิ่มความเข้มแข็งในการดำเนินงานตามกรอบอนุสัญญาว่าด้วยการควบคุมยาสูบขององค์การอนามัยโลกในทุกประเทศตามความเหมาะสม^๙ อันเป็นผลให้ประเทศไทยในฐานะรัฐภาคีได้ปฏิบัติตามพันธกรณีระหว่างประเทศ อีกทั้งไม่ถูกแรงกดดันจากต่างประเทศ และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อประชาคมโลก

^๙ United Nations. 2015. the 17 Sustainable Development Goals (SDGs); Available from: <https://sdgs.un.org/goals>

ส่วนที่ ๒

เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ
การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต

เพื่อให้เป็นมาตรการในการควบคุมและกำกับดูแลการประกอบกิจการของผู้ผลิตและผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ซิการ์แรตและบุหรี่ซิการ์ จึงมีความจำเป็นต้องควบคุมและตรวจสอบส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ เนื่องจากสารที่ใช้ในการปรุงแต่งบางชนิดซึ่งเป็นส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ และปริมาณสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบที่มากเกินไป จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน จึงต้องกำหนดให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้าต้องแจ้งรายการส่วนประกอบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ เพื่อให้ภาครัฐพิจารณาออกใบรับรองแก่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบว่าเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่ ก่อนนำผลิตภัณฑ์ยาสูบออกจากแหล่งผลิตภายในราชอาณาจักร หรือก่อนนำผลิตภัณฑ์ยาสูบเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งเป็นการดำเนินการเพื่อให้สุขภาพของประชาชนทุกคนได้รับความคุ้มครอง อันถือเป็นการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ

ไม่มีการใช้ระบบคณะกรรมการในร่างกฎกระทรวงฉบับนี้

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา

ไม่มีการกำหนดโทษอาญาในร่างกฎกระทรวงฉบับนี้

๑๒. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครองหรือดำเนินกิจการทางปกครอง

การออกใบรับรองการจดแจ้งรายการส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบและสารที่เกิดจากการเผาไหม้ของส่วนประกอบผลิตภัณฑ์ยาสูบ ถือเป็นการออกคำสั่งทางปกครอง และนายทะเบียนซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐจำเป็นต้องพิจารณาคำขอ เอกสาร และหลักฐาน ก่อนออกใบรับรองให้แก่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ยาสูบประเภทบุหรี่ซิการ์แรตหรือบุหรี่ซิการ์ เพื่อตรวจสอบว่าผลิตภัณฑ์ยาสูบเป็นไปตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้ หากคำขอ เอกสาร และหลักฐานเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในร่างกฎกระทรวงฉบับนี้ นายทะเบียนจะต้องออกใบรับรองให้แก่ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าเท่านั้น

อย่างไรก็ดี ร่างกฎกระทรวงฉบับนี้จำเป็นต้องกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ดุลพินิจในการพิจารณาสารที่ใช้ในการปรุงแต่ง (Additives) เนื่องจากไม่อาจระบุชื่อสารโดยเฉพาะเจาะจงไว้ในร่างกฎกระทรวงฉบับนี้ได้ทั้งหมด และอาจมีการเติมสารที่ใช้ในการปรุงแต่งหรือส่วนประกอบอื่น ๆ ที่อาจมีขึ้นอนาคตซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อสุขภาพเช่นเดียวกับสารที่กำหนดไว้ในร่างกฎกระทรวงฉบับนี้ ซึ่งการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ดุลพินิจในกรณีดังกล่าวเป็นการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ดุลพินิจเพียงเท่าที่กฎหมายกำหนดไว้ และเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย โดยเทียบเคียงและไม่ตีความเกินไปกว่าขอบเขตของสารที่กำหนดไว้ในร่างกฎกระทรวงฉบับนี้

ข้าพเจ้าขอรับรองว่าข้อมูลที่ปรากฏในรายงานนี้เป็นข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์อย่างถี่ถ้วนแล้ว

ลงชื่อ

(นายธเรศ กริษนัยรวิวงศ์)

อธิบดีกรมควบคุมโรค

๕ มกราคม ๒๕๖๖

หน่วยงานผู้รับผิดชอบ กองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ กรมควบคุมโรค

เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ นายชยนันท์ สิทธิบุศย์ ผู้อำนวยการกองงานคณะกรรมการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ

โทร. ๐ ๒๕๙๐ ๓๘๕๒

อีเมล tobaccolaw.otpc@gmail.com